

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska

SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku A. K. i M. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 maja 2012 r.,

zażalenia wnioskodawczyni Moniki Rataj na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 30 listopada 2011 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 listopada 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację M. R. od wyroku Sądu Okręgowego z 11 sierpnia 2011 r. w sprawie A. K. i M. R., o ustalenie obowiązku ubezpieczenia, przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, powołując się na art. 373 k.p.c. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że 11 sierpnia 2011 r. profesjonalny pełnomocnik ubezpieczonej, będący radcą prawnym, po ogłoszeniu wyroku przez Sąd Okręgowy, wniósł o sporządzenie jego uzasadnienia. Wniosek ten złożył w formie ustnej do protokołu. Sąd Apelacyjny uznał, że art. 466 k.p.c. dający prawo do ustnego zgłoszenia w sądzie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem nie dotyczy pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym i uznał za nieskuteczny wniosek pełnomocnika o sporządzenie uzasadnienia zgłoszony do protokołu.

W zażaleniu na powyższe postanowienie M.R. zarzuciła naruszenie: 1) art. 87 ust. 1 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, polegające na wyjściu przez Sąd Apelacyjny poza dopuszczalne granice wykładni, skonstruowaniu normy nieprzewidzianej przez ustawodawcę i oparcie rozstrzygnięcia na tej normie; 2) art. 466 k.p.c., poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w uznaniu, że uniemożliwia on profesjonalnemu pełnomocnikowi złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku ustnie do „protokołu rozprawy publikacyjnej”; 3) art. 328 w związku z art. 466 k.p.c., poprzez ich błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że pełnomocnik ubezpieczonej nie złożył skutecznie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku; 4) art. 328 § 2 w związku z art. 361 k.p.c., poprzez sporządzenie uzasadnienia bez wyjaśnienia w stopniu wystarczającym podstawy prawnej rozstrzygnięcia; 5) art. 369 § 1 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie; 6) art. 369 § 2 k.p.c., poprzez jego zastosowanie pomimo niezastnienia przesłanek jego zastosowania; 7) art. 373 w związku z art. 370 k.p.c., poprzez ich zastosowanie pomimo niezastnienia przesłanek ich zastosowania.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że w postępowaniu zwykłym strona lub reprezentujący ją pełnomocnik może złożyć wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku do protokołu posiedzenia wyznaczonego w celu jego publikacji, gdyż art. 328 § 1 k.p.c. nie zawiera żadnego ograniczenia w tym względzie. W ocenie skarżącej dokonana przez Sąd Apelacyjny interpretacja art. 466 k.p.c. pogarsza sytuację procesową strony działającej przez profesjonalnego pełnomocnika w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w stosunku do sytuacji procesowej takiej strony w postępowaniu zwykłym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 125 § 1 k.p.c. pisma procesowe obejmują wnioski i oświadczenia stron składane poza rozprawą. Przepis ten wskazuje ogólną zasadę obowiązującą w postępowaniu cywilnym, z której wynika, że czynności procesowe

poza rozprawą dokonywane są w formie pism procesowych. Posiedzenia jawne dzielą się na rozprawy oraz inne posiedzenia jawne niebędące rozprawami. Ogłoszenie wyroku następuje na posiedzeniu jawnym (art. 326 § 2 k.p.c.), lecz po zamknięciu rozprawy (art. 316 § 1 *in principio* k.p.c.), co oznacza, że wniosek strony o sporządzenie uzasadnienia wyroku, składany jest poza rozprawą i musi być złożony w formie pisma procesowego. Wyjątek od tej zasady ustanowiony został w art. 466 k.p.c., zgodnie z którym pracownik lub ubezpieczony działający bez adwokata lub radcy prawnego może zgłosić w sądzie właściwym ustnie do protokołu powództwo oraz treść środków odwoławczych i innych pism procesowych.

Wbrew zatem twierdzeniom zawartym w zażaleniu w postępowaniu zwykłym wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku nie może być złożony w formie ustnej do protokołu. O formie tego wniosku decyduje bowiem art. 125 k.p.c., a nie art. 328 § 1 k.p.c. Wskazać nadto należy, że wykładnia językowa art. 466 k.p.c. jest jednoznaczna. Przepis ten dotyczy pracownika lub ubezpieczonego działającego bez adwokata lub radcy prawnego. Odstępstwo od jasnego i oczywistego sensu przepisu wyznaczonego jego jednoznacznym brzmieniem mogą uzasadniać tylko szczególnie istotne i doniosłe względy prawne, społeczne, ekonomiczne lub moralne. Przepis art. 466 k.p.c. ma na celu przyznanie podmiotom procesowym, z reguły nieposiadającym wiedzy prawniczej, uprawnień pozwalających na odstępstwo od formalnych wymagań obowiązujących w postępowaniu cywilnym. Udział profesjonalnego pełnomocnika po stronie pracownika lub ubezpieczonego powoduje, że względy, dla których ustanowiono powyższy przywilej, przestają istnieć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2005 r., I PZ 44/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz.16). W przypadku strony działającej przez adwokata lub radcę prawnego gwarancją skutecznego dokonania czynności procesowej jest właśnie fachowe zastępstwo, nie ma zatem w takim przypadku potrzeby odformalizowania reguł dotyczących czynności procesowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2000 r., I PKN 579/99, OSNAPIUS 2001 nr 15, poz. 488). Prawidłowo zatem przyjął Sąd Apelacyjny, że wniosek o uzasadnienie wyroku zgłoszony przez radcę prawnego ustnie do protokołu nie był prawnie skuteczny. Stąd dwutygodniowy termin do wniesienia apelacji, stosownie do art. 369 § 2 k.p.c., biegł od dnia, w którym upłynął termin do

żądania uzasadnienia. W przedmiotowej sprawie termin do wniesienia apelacji upłynął 1 września 2011 roku, zaś profesjonalny pełnomocnik ubezpieczonej wniósł apelację 19 października 2011 roku, a więc po upływie ustawowego terminu, zatem odrzucenie apelacji na podstawie art. 370 k.p.c. w związku z art. 373 k.p.c. przez Sąd drugiej instancji uznać należało za zasadne.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak sentencji.